

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft een Vlaamse energietaxshift van elektriciteit naar fossiele energiebronnen
 - Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse energietaxshift werd op 10 juli 2026 voor de eerste keer principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering. Door de Vlaamse energietaxshift zullen vanaf 2028 beleidskosten in de elektriciteitsfactuur geleidelijk verschuiven naar fossiele brandstoffen voor de verwarming bij gezinnen en ondernemingen. Aldus brengt deze hervorming een correctie aan op de huidige situatie waarbij de kosten voor de energietransitie (ondersteuning milieuvriendelijke energieproductie en rationeel energiegebruik) uitsluitend rusten op de energievector “elektriciteit”. Daarbovenop wordt een energietaxcut uitgevoerd: de elektriciteitsfactuur wordt bijkomend verlaagd door de gedeeltelijke teruggave van inkomsten uit ETS2. Zo wordt de Vlaamse energietaxshift budgetneutraal voor huishoudens met een doorsnee energieverbruik. De benodigde wijzigingen in decreten en besluiten zullen ingaan met het oog op een opstart op 1 januari 2028.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK

STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie en Klimaat

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2026-180 werd op 5 juni 2026 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 26 mei 2026 verkregen.

Het akkoord van de minister van begroting werd op 5 juli 2026 verkregen.

C. EERSTE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 10 juli 2026 haar eerste principiële goedkeuring¹ aan het voorontwerp van decreet 'tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft een Vlaamse energietaxshift van elektriciteit naar fossiele energiebronnen', en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om over het voorbedoeld voorontwerp het advies van de Vlaamse Nutsregulator (VNR), de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC), van de SERV en de Minaraad in te winnen.

2. BESPREKING INGEWONNEN ADVIEZEN

A. ADVIES VAN DE VLAAMSE NUTSREGULATOR (VNR)

Het advies van de Vlaamse Nutsregulator (VNR) werd op 27 augustus 2026 verkregen. Het advies gaat als bijlage 3. In zijn advies maakte de VNR de hierna volgende algemene opmerkingen:

- In het advies stelt de VNR dat de in voorliggend voorontwerpdecreet en -besluit voorziene verlaging van de kosten van de openbardienstverplichtingen (ODV's) in de elektriciteitsfactuur een goede zaak is. De VNR ondersteunt het initiatief en de poging om decarbonisatie en elektrificatie van verwarmingsprocessen structureel aantrekkelijker te maken en hierbij ook lasten van elektriciteit naar andere fossiele verwarmingsbrandstoffen dan aardgas te verschuiven.

Hiervan wordt akte genomen.

- De VNR is echter van mening dat dit best wordt vormgegeven op een andere manier dan het verschuiven van ODV-verplichtingen en -kosten. De VNR wijst erop dat de drie onderling verweven verschuivingen een complex systeem vormen en pleit voor een transparante verschuiving via de invoering van heffingen.

Hiervan wordt akte genomen, maar het advies wordt op dit punt niet gevolgd.

Zoals in de nota aan de Vlaamse Regering bij de 1ste principiële goedkeuring uitvoerig werd toegelicht vloeit de keuze voor drie samenhangende verschuivingen voort uit de juridische en bevoegdheidsrechtelijke randvoorwaarden waarbinnen het Vlaamse Gewest moet handelen. In het DISA-arrest van 30 mei 2024 oordeelde het Hof van Justitie dat een lidstaat niet kan toestaan dat hetzelfde gebruik van eenzelfde energieproduct, zoals aardgas of elektriciteit, naargelang de regio aan een verschillend belastingregime wordt onderworpen. Afwijkingen zijn slechts mogelijk wanneer de Europese richtlijn daarvoor uitdrukkelijk in een inhoudelijk onderscheid voorziet, dat vervolgens op een uniforme wijze op het hele grondgebied van de lidstaat moet worden toegepast.

Een nieuwe, rechtstreeks aan het energieverbruik gekoppelde gewestelijke heffing op fossiele brandstoffen ter financiering van kosten die nu op de elektriciteitsfactuur rusten is juridisch niet mogelijk, aangezien het verbruik van fossiele brandstoffen al belast wordt door de federale accijnzen. Bijgevolg zijn de voorgestelde verschuivingen van bestaande Vlaamse beleidskosten van elektriciteit naar fossiele verwarmingsbrandstoffen bevoegdheidsgewijs de enige mogelijkheid om een verlaging te realiseren van de verbruiksgerelateerde prijs van elektriciteit teneinde zo de prijsverhouding tussen beide maximaal te verbeteren. Daardoor ontstaat een

¹ VR 2026 1007 DOC.0724/1BIS

gerichte prikkel om het fossiele energieverbruik te verminderen en over te schakelen op fossielvrije verwarmingstechnieken.

- De VNR uit zijn bezorgdheid betreffende Verschuiving 1 waarbij de quotumplicht van warmtekrachtcertificaten ("WKC") wordt verschoven van elektriciteitsleveranciers naar leveranciers van fossiele verwarmingsbrandstoffen. De VNR geeft aan dat de identificatie van quotumplichtige brandstofleveranciers, de verzameling van de nodige gegevens en de controle op de correctheid ervan onvoldoende zijn uitgewerkt.

Hiervan wordt akte genomen.

De praktische uitwerking van de nieuwe WKC-quotumplicht sluit zoveel mogelijk aan bij bestaande gegevensstromen en regelgeving inzake accijnzen, waardoor deze doeltreffend, uitvoerbaar en met een minimale administratieve kost kan worden uitgerold.

Voor de identificatie van de quotumplichtigen zal een combinatie van informatiebronnen worden gebruikt, waaronder gegevens over houders van accijnsvergunningen bij de FOD Financiën, NACE-codes en informatie van de betrokken sectorfederaties.

Wat betreft de gegevensverzameling en -controle, is de quotumplichtige brandstofleverancier zelf verantwoordelijk voor een volledige en correcte rapportering van de geleverde hoeveelheden fossiele verwarmingsbrandstoffen. Het VEKA vanuit zijn beleidsvoorbereidende rol en de VNR vanuit de uitvoerende rol, zullen het rapporterings- en controlesysteem gezamenlijk verder operationeel uitwerken en vóór de inwerkingtreding optimaliseren door te proefdraaien met een preliminaire rapporteringsverplichting. De gerapporteerde gegevens zullen worden getoetst aan beschikbare accijns- en andere aan de overheid overgemaakte gegevens en via steekproefsgewijze controles van bvb. de boekhouding op een doeltreffende, maar werkbare wijze worden opgevolgd. Wanneer uit de praktijk zou blijken dat bijkomende controle-instrumenten nodig zijn, kan het handhavingskader nog verder worden versterkt.

- De VNR stelt in zijn advies vast dat kosten van ODV's nog steeds zullen worden doorgerekend via de distributienettarieven, zij het nu in de aardgastarieven. De ODV kosten zullen hierdoor verdeeld worden over Vlaamse gezinnen en bedrijven op basis van regels vastgelegd door de Vlaamse Nutsregulator. De VNR herhaalt daarom zijn standpunt dat ODV-kosten niet thuishoren in de nettarieven, maar beter kunnen worden gefinancierd via algemene overheidsmiddelen, een afzonderlijke heffing of een apart ODV-tarief. De VNR stelt dat op die manier beleidskeuzes over de kostenverdeling en de impact van de taxshift op Vlaamse gezinnen en bedrijven bij de beleidsmakers blijven. De VNR roept de Vlaamse Regering op hierover zelf beleid te voeren.

Hiervan wordt akte genomen.

De Europese Gasrichtlijn bepaalt expliciet dat de Lidstaten aan de netbeheerders openbaredienstverplichtingen kunnen opleggen met betrekking tot energie-efficiëntie, energie uit hernieuwbare bronnen en klimaatbescherming. De energie-efficiëntierichtlijn stelt verder dat de Lidstaten van de netbeheerders kunnen vereisen dat ze cumulatieve besparingen op het finaal energieverbruik realiseren ten gunste van mensen die met energiearmoede kampen, kwetsbare afnemers, mensen in huishoudens met een laag inkomen en, in voorkomend geval, mensen die in een sociale woning wonen. De Lidstaten kunnen daarbij verlangen dat zij de streefcijfers voor de verlaging van de energiekosten halen en energie besparen door energie-

efficiëntieverbeteringsmaatregelen te bevorderen, met inbegrip van financiële steunmaatregelen om de koolstofprijseffecten voor kleine, middelgrote en micro-ondernemingen te beperken. De voorgestelde verschuiving van bepaalde ODV-kosten naar aardgas is daarom mogelijk binnen het Europees juridisch kader.

De alternatieven die de VNR voorstelt, zijn juridisch niet mogelijk of zijn niet effectief om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele verwarmingsbrandstoffen te verlagen. Zoals hierboven reeds toegelicht is een afzonderlijke, verbruiksgerelateerde Vlaamse heffing juridisch niet mogelijk, aangezien er met de accijnzen al een energieverbruiksheffing op het federale niveau wordt geheven én voor verbruiksheffingen het Europees recht verhindert dat er binnen een Lidstaat geografisch gedifferentieerde tarieven bestaan. Een financiering van ODV's uitsluitend uit de algemene middelen en gefinancierd door een veralgemeende niet-verbruiksgerelateerde aansluitheffing (look voor gezinnen) zou geen impact hebben op de verbruiksgerelateerde prijscomponent van fossiele verwarmingsbrandstoffen, waardoor het gedragssturend effect op de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen veel kleiner zou zijn.

Bij een dergelijke heffing zou een huishouden met een groot aardgasverbruik namelijk even veel betalen als een huishouden dat al via een warmtepomp verwarmt, maar enkel nog een beperkte hoeveelheid aardgas verbruikt om bvb. te koken. De heffing zou huishoudens ook niet aanmoedigen om hun aardgasverbruik te verminderen via bvb. de inzet van een warmtepomp voor verwarming, een energetische renovatie, ...

- De VNR roept de Vlaamse Regering ook op tot voorzichtigheid wat betreft beloftes over een verbeterde prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen en budgetneutraliteit voor het gemiddelde gezin. De VNR wil in dat opzicht meer garanties over de duurzame inzet van publieke middelen om de elektriciteitsfactuur ook na 2028 te verlagen.

Hiervan wordt akte genomen.

De Vlaamse Regering engageert zich ertoe om de bijkomende verlaging van de elektriciteitsfactuur vanaf 2028 door te voeren, zodat de Vlaamse energietaxshift budgetneutraal kan worden ingevoerd voor een gezin met een doorsnee energieverbruik. In de conceptnota "Maatregelen en basisprincipes in het kader van de definitieve actualisatie van het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030" (4 juli 2025) is daarvoor een structurele inzet van ETS2-inkomsten voorzien vanaf 2028.

De concrete inzet van middelen in een volgende regeerperiode behoort uiteraard tot de bevoegdheid van de volgende Vlaamse Regering. Zij kan haar keuzes maken vertrekkende van het huidige regelgevende kader en de beleidsmatige afspraken die bij de invoering van de Vlaamse energietaxshift zijn gemaakt. De beschikbaarheid van ETS2-opbrengsten biedt daarbij een duurzame financieringsbasis om de verdere verlaging van de elektriciteitskosten te ondersteunen.

- De VNR stelt dat het opkopen van de historische voorraad WKC's bij de elektriciteits-distributienetbeheerders (met een waarde van ca. 600 miljoen euro) prioritaire aandacht verdient.

Hiervan wordt akte genomen.

De Vlaamse Regering erkent het belang van een structurele oplossing voor de historische WKC-voorraad bij de elektriciteitsdistributienetbeheerders. Dat blijkt onder meer uit de beslissing van de Vlaamse Regering om in 2024 voor 25 miljoen euro en in 2025 voor 60 miljoen euro aan warmtekrachtcertificaten op te kopen. Een

bijkomende opkoop van de historische voorraad, vermijdt een eventuele eenmalige verhoging van de elektriciteitsfactuur op basis van een gebeurlijke herwaardering van de stock aan warmtekrachtcertificaten bij de DNB's, maar verlaagt de elektriciteitsfactuur echter niet of hoogstens zeer beperkt ten opzichte van de huidige factuur. Daardoor draagt een dergelijke maatregel niet in dezelfde mate en niet op hetzelfde moment bij aan de onmiddellijke verbetering van de prijsverhouding of aan de budgetneutraliteit van de Vlaamse energietaxshift voor gezinnen. De aanpak van de historische WKC-voorraad blijft daarom een afzonderlijk beleidsvraagstuk, dat naast de Vlaamse energietaxshift verder moet worden opgevolgd. Op dit moment wordt er enkel nog nieuwe WKC-steun toegekend voor installaties die draaien op biobrandstoffen, waardoor het aanbod van WKC's op termijn zal verminderen.

Het in te leveren WKC-quotum werd, zoals voorzien bij de hervorming in 2023, vanaf de inleverronde die eind oktober 2025 afliep ook verhoogd van 11,2 naar 14%, wat ervoor zorgt dat de vraag op de markt ook toeneemt.

Door beide effecten worden aanbod en vraag in de toekomst beter op elkaar afgestemd.

- De VNR stelt dat de prijsverhouding, ondanks alle inspanningen, te hoog blijft om de investering in een warmtepomp structureel rendabel te maken.

Hiervan wordt akte genomen.

De Vlaamse beleidskosten maken momenteel ongeveer 11% van de elektriciteitsfactuur uit en vormen dus slechts één factor om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen te verlagen. Die verhouding wordt daarnaast bepaald door andere factoren die het Vlaamse Gewest niet autonoom kan beïnvloeden: de energiecomponent, de netkosten, de federale accijnzen, de btw en, vanaf 2028, de invoering van het Europese ETS2 systeem. Bovendien is de Vlaamse energietaxshift bewust opgevat als een verschuiving van bestaande lasten en niet als een algemene verhoging van de energielasten. Binnen die randvoorwaarden doet de Vlaamse energietaxshift het maximaal mogelijke om de prijsverhouding te verlagen.

De geraamde prijsverhouding moet bovendien worden beoordeeld vanuit het perspectief van een investeringsbeslissing op lange termijn. Mede door de Vlaamse energietaxshift zakt de verwachte prijsverhouding van elektriciteit en aardgas in 2028 naar 3,2 en in 2030 naar 2,9. Een recente CREG-studie stelt dat een prijsverhouding van 2,7 vereist is om efficiënte warmtepompen rendabel te maken bij een doorsnee warmtevraag. Bovendien varieert de vereiste prijsverhouding van gebruiker tot gebruiker. Warmtepompen worden daardoor voor een deel van de woningen al bij een hogere prijsverhouding economisch aantrekkelijk. Voor stookolie ligt het omslagpunt bovendien gunstiger dan voor aardgas. De Vlaamse energietaxshift zorgt er dus voor dat warmtepompen voor steeds meer gebouwen de meest voordelige oplossing worden, zowel wat de gebruikskosten als de totale eigendomskosten betreft. Een verbeterde prijsverhouding zal bovendien ook aanzetten tot het gebruik van meer hybride oplossingen, zoals het inschakelen van een lucht-luchtwarmtepomp voor verwarming in de tussenseizoenen in plaats van enkel als airco voor verkoeling in de zomer.

De VNR verwacht een stijging van de transmissienettarieven vanaf 2028, wat – via doorrekening in de distributienettarieven – leidt tot een toename van de elektriciteitsfactuur. Het is aan de CREG om over de noodzaak en kostenefficiëntie van de netontwikkeling te adviseren. Deze plannen worden vervolgens goedgekeurd door de federale minister van Energie. Eventuele positieve effecten van de interconnecties die Elia plant en die een neerwaartse druk kunnen uitoefenen op de elektriciteitsprijs, moeten hierbij ook in ogenschouw genomen worden.

Ook kunnen verschillende andere prijscomponenten verder evolueren na 2028 met een gunstige impact op de prijsverhouding. Zoals de VNR ook aanhaalt in zijn advies, zijn de prijzen van fossiele verwarmingsbrandstoffen permanent onderhevig aan de grillen van internationale markten en worden ze sterk geïmpacteerd door geopolitieke conflicten of sancties. Het behouden van de huidige afhankelijkheid van fossiele brandstoffen brengt dan ook hoge (onzekerheids)kosten met zich mee. Daarnaast is het momenteel nog niet duidelijk welke gevolgen de Europese verplichting om vanaf 1 januari 2030 verlaagde btw-tarieven voor fossiele brandstoffen stop te zetten, zal hebben voor het huidige verlaagde btw-tarief op aardgas (6%).

- De VNR geeft aan dat de beloftes van budgetneutraliteit ook onrealistische verwachtingen kunnen creëren bij gezinnen. De VNR schat in dat de additionele impact van de Vlaamse energietaxshift vanaf 2030 niet langer budgetneutraal is voor een gezin met doorsnee gasverbruik. Een deel van de afname van de elektriciteitskosten is dan namelijk het gevolg van een autonome daling van de ODV-kosten voor GSC's. De VNR wijst op het belang om de taxshift ook transparant te kaderen binnen bredere evoluties en verwachtingen op langere termijn.

Hiervan wordt akte genomen.

In zijn advies geeft de VNR aan dat de Vlaamse energietaxshift in 2028 een voordeel oplevert voor 70% van de Vlaamse gezinnen. Ook voor gezinnen met een doorsnee aardgasverbruik is er een beperkt netto voordeel.

Na 2028, en vooral vanaf 2030, komt er bovenop de impact van de Vlaamse energietaxshift een autonome daling van de ODV-kosten voor de opkoop van groenestroomcertificaten (GSC's) door DNB's en de doorrekening van de kosten van de GSC-quotumplicht door elektriciteitsleveranciers.

De afname van de elektriciteitsfactuur ten gevolge van de Vlaamse energietaxshift en de autonome daling van GSC-kosten is groter dan de stijging van fossiele kosten door de Vlaamse energietaxshift, zodat, bij ongewijzigd beleid, een bijkomende daling van de elektriciteitskosten kan worden voorzien.

Voorts uit de VNR in zijn advies een aantal artikelsgewijze bedenkingen.

- Artikel 2: de VNR stelt in zijn advies: "Nieuw artikel 1.1.3, 30°/2 Energiedecreet voorziet in een aangepaste definitie van eilandwerking. Dit breidt (onbedoeld?) de draagwijdte van artikel 4.5.1, §1 Energiedecreet uit, waardoor ook directe leidingen op eigen site moeten worden gemeld aan de Vlaamse Nutsregulator in geval van eilandwerking". De VNR stelt daarom voor in artikel 4.5.1, §1, lid 2, 1° Energiedecreet tussen de woorden "eilandwerking" en "betreft" de zinsnede ", vermeld in artikel 1.1.3, 30°/2, a)" in te voegen.

Op dit advies wordt niet ingegaan. Vandaag vallen directe lijnen bij eilandwerking al onder het toepassingsgebied van artikel 4.5.1, §1 van het energiedecreet van 8 mei 2009. Er is geen reden om directe lijnen en directe leidingen op verschillende wijze te gaan behandelen.

- Artikel 4: de VNR stelt dat door de verwoording van nieuw artikel 7.1.7, §1, lid 1 Energiedecreet, zoals voorzien door het voorontwerpdecreet, enkel minimumsteun wordt toegekend voor primaire energiebesparing die gerealiseerd wordt door kwalitatieve warmte-krachtinstallaties die zijn aangesloten op het aardgasdistributienet, vervoersnet of gesloten distributienetten gekoppeld aan het aardgasdistributienet of vervoersnet. Volgens de VNR sluit dit bijgevolg

kwalitatieve warmte-krachtinstallaties uit die niet zijn aangesloten op deze netten, zoals bijvoorbeeld deze die werken op waterstof, biomassa, olie of diesel.

De VNR vergist zich wanneer hij stelt dat dergelijke installaties van minimumsteun verstoken zullen blijven. Het ontworpen artikel 7.1.7, §3 bepaalt immers dat de vervoersnetbeheerder instaat voor steun aan installaties die in eilandwerking zijn, zoals bedoeld in het ontworpen artikel 1.1.3, §1, 30°/2, b).

Dit zijn conform de definitie productie-installaties die in een situatie verkeren waar die productie-installatie in normale werking niet gekoppeld is aan wat aardgas betreft:

- 1) het aardgasdistributienet of daaraan gekoppelde gesloten distributienetten;-
- 2) het vervoersnet of daaraan gekoppelde gesloten distributienetten of gesloten industriële netten als vermeld in artikel 2, 56°, van de federale Gaswet;

Installaties die dus geen gebruik maken van aardgas, maar van waterstof, stookolie, niet via het aardgasnet geleverde biomethaan, ... vallen dus ook onder die definitie, en kunnen zodoende voor minimumsteun bij de vervoersnetbeheerder terecht. In de tekst van het ontworpen artikel 7.1.7, §3 zal echter een verduidelijking worden aangebracht om nog meer tot uiting te brengen dat het de vervoersnetbeheerder is die voor dergelijke productie-installaties dient in te staan.

Voor de leesbaarheid noodzaakt dit echter dat paragraaf 3, eerste en tweede lid zal worden vervangen in plaats van punctuele aanpassingen daaraan door te voeren.

- Artikel 5: de VNR stelt ten eerste voor om in nieuw artikel 7.1.11, §1, lid 2, 1° tussen de woorden “gesloten distributienet” en “of” de woorden “van aardgas” toe te voegen, gezien de ruime definitie van “gesloten distributienet” in artikel 1.1.3, 65°/2 Energiedecreet. Daarnaast vraagt de VNR zich af of er afnemers van aardgas bestaan die zich rechtstreeks op de groothandelsbeurzen bevoorraden zonder dat zij of een door hen aangestelde derde partijbevrachter eveneens als toegangshouders geregistreerd staan in het toegangsregister van een aardgasdistributienetbeheerder, een beheerder van een gesloten distributienet of de beheerder van het vervoersnet. Volgens de VNR is nieuw artikel 7.1.11, §1, lid 2, 2° overbodig en kan dit worden geschrapt.

Op de opmerking van de VNR aangaande een verduidelijking van het ontworpen artikel 7.1.11, §1, tweede lid, 1° over de gesloten distributienetten wordt ingegaan.

Op de opmerking aangaande het schrappen van de categorie “afnemers van aardgas die zich rechtstreeks op de groothandelsbeurzen bevoorraden en er de hoeveelheid aardgas aankopen die ze in het Vlaamse Gewest verbruiken” wordt niet ingegaan. Er bestaan minstens theoretisch, en vermoedelijk ook praktisch, aardgasafnemers die zich rechtstreeks op de groothandelsmarkt bevoorraden zonder zelf als toegangshouder geregistreerd te zijn in het toegangsregister van een distributienetbeheerder, gesloten distributienetbeheerder of vervoersnetbeheerder.

Dat kan met name wanneer:

- de transportrechten worden gehouden door een derde shipper/leverancier die voor de afnemer optreedt; of
- de afnemer via een rechtstreekse leiding buiten de betrokken Belgische netten om wordt beleverd. Er is trouwens een case gekend van een in het Vlaamse Gewest gevestigde onderneming die via een directe leiding met het buitenland verbonden is en zich vandaar bevoorraadt.

Voor de volledigheid wordt zodoende verkozen om die categorie te behouden.

- Artikel 5: ten tweede stelt de VNR dat enkele brandstoffen die binnen het toepassingsgebied van de quotumplicht vallen, niet zijn opgenomen in de lijst met standaard CO₂-emissiefactoren van het VEKA en ook niet in tabel 1 van bijlage VI van de verordening (EU) 2018/2066. Dit is onder andere het geval voor steenkool, bruinkool, cokes en halfcokes en kerosine (niet-vliegtuig). De VNR stelt voor dat de Vlaamse Regering de lijst van het VEKA uitbreidt met alle relevante emissiefactoren voor de nieuwe WKC-quotumplicht.

Op de opmerking van de VNR wordt ingegaan.

Kerosine heeft dezelfde GN-code als 'lampolie' en 'lamppetroleum': het gaat dus om hetzelfde product met dezelfde emissiefactor. Er is wel een emissiefactor voor lamppetroleum opgenomen in de lijst met standaardemissiefactoren van het VEKA. Bij de volgende versie van de lijst zal verduidelijkt worden dat de emissiefactor voor lamppetroleum ook geldt voor kerosine en lampolie.

Er wordt ook verder onderzocht welke emissiefactoren voor vaste brandstoffen kunnen worden toegevoegd aan de lijst.

'Lampolie' en 'lamppetroleum' worden ook toegevoegd als alternatieve benamingen voor kerosine in Bijlage I van de Memorie van Toelichting waarin de quotumplichtige brandstoffen worden opgesomd.

- Artikel 8: de VNR stelt voor om geen nieuw artikel 7.1.15 Energiedecreet in te voegen maar het toepassingsgebied van de bestaande rapportageplicht in artikel 7.6.3 Energiedecreet uit te breiden zodat ook de scope van de nieuwe WKC-quotumplicht wordt vervat. Dit kan eenvoudig door de inhoud van artikel 7.1.15 te integreren onder artikel 7.6.3 en de verwijzingen naar "de Vlaamse Nutsregulator" te vervangen door "het VEKA".

De VNR stelt voor om de ontvanger van de gegevens uit de informatieverplichting van de door de WKC-quotumplicht gevatte brandstofleveranciers niet bij hen, maar bij het VEKA te leggen. Op dit advies wordt niet ingegaan, aangezien wat de VNR vraagt niet verenigbaar is met de voorwaarden uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (GDPR). Zoals uit de adviespraktijk van de VTC blijkt moet gegevensopvraging en -verwerking immers steeds noodzakelijk en proportioneel zijn. Het principe van "minimale gegevensverwerking" uit artikel 5 van de AVG vereist immers dat persoonsgegevens toereikend zijn, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

Zoals uit het advies van de VTC over dit voorontwerpdecreet blijkt (zie infra) voldoet de thans voorgestelde gegevensopvraging en verwerking aan die voorwaarden. Een alternatieve methode van gegevensopvraging waarbij de ene entiteit (VEKA), die de op te vragen gegevens niet nodig heeft, de gegevens opvraagt namens en voor rekening van een andere entiteit (VNR) zou niet voldoen aan de voorwaarden inzake minimale gegevensverwerking, proportionaliteit en noodzakelijkheid.

- Artikel 8: de VNR geeft aan dat het gebruik van NACE-BEL codes ter identificatie van de quotumplichtigen niet sluitend en weinig werkbaar is. De VNR stelt ook dat de optionele verwoording van nieuw artikel 7.1.15, §1 verwarrend is. Ten slotte wordt ook aangehaald: "iedere wijziging aan de federale accijnswetgeving zal aanpassingen vergen aan bijlage 1 bij de Memorie van Toelichting, rapporteringssystemen, controles en communicaties. Gezien de frequentie van de wijzigingen lijkt dit een weinig werkbaar aanpak."

Hiervan wordt akte genomen.

Het voorontwerp van decreet geeft de mogelijkheid om voor rapportagedoeleinden gebruik te maken van de NACE-BEL 2025 RSZ-codes, omdat deze toelaten om het grootste deel van de leveranciers te identificeren. In combinatie met andere gegevensbronnen vormen de NACE-BEL codes dus wel degelijk een nuttige bron. Buitenlandse leveranciers kunnen bijvoorbeeld sluitend opgevolgd worden d.m.v. accijnsgegevens.

De verwoording van nieuw artikel 7.1.15, §1 laat de VNR toe een opdeling te maken op basis van de lokalisatie van de levering, de GN-, accijns- of productcodes, zonder hiervoor een verplichting in te voeren.

M.b.t. de impact van wijzigingen in de accijnsregelgeving is het van belang dat het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht wordt bepaald op basis van de definitie in het voorontwerp van decreet. Vervolgens wordt het toepassingsgebied concreet gemaakt in de Memorie van Toelichting op basis van de brandstoftypes en eindgebruikstoepassingen die in de accijnswetgeving worden onderscheiden. Deze brandstoftypes en eindgebruikstoepassingen wijzigen niet frequent. Leveranciers, eindgebruikers en de VNR kunnen steeds op basis van die combinatie van brandstoftype en eindgebruikstoepassing nagaan of een brandstoflevering al dan niet WKC-quotumplichtig is. Bijlage 1 van de Memorie van Toelichting vertaalt het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht naar de GN-, accijns- en productcodes die gebruikt worden in het kader van de accijnsregelgeving. Deze codes kunnen frequenter wijzigen. Bijlage 1 is louter indicatief en kan dus momenteel worden benut om een beeld te krijgen van de praktische vertaling van het toepassingsgebied. In functie van rapportering, controle, communicatie en andere aspecten van de operationele uitwerking zullen bij de verdere voorbereidingen voor de inwerking-treding nieuwe informatiebronnen en instrumenten opgesteld worden die eenvoudig te raadplegen en aan te passen zijn. Na de aanneming van het voorliggende ontwerpdecreet zal dan ook in het kader van de concrete toepassing een blijvende vertaalslag moeten worden gemaakt op basis van wijzigende accijnsregels en zal die indicatieve lijst uiteraard aan verandering en updates onderworpen kunnen zijn.

- Artikel 8: de VNR stelt zich vragen bij het nut van de huidige opsomming aan uit te wisselen data met FOD Financiën, aangezien deze volgens de VNR onvoldoende overeenstemt met het toepassingsgebied van de nieuwe WKC-quotumplicht.

Hiervan wordt akte genomen.

Hoewel de accijnsgegevens van FOD Financiën geen onderscheid maken op basis van de lokalisatie van de leveringen, kunnen deze gegevens wel degelijk van nut zijn voor de controle op de integriteit van gerapporteerde brandstofleveringen en voor het opstellen van de lijst van quotumplichtigen.

- Bijlage 1 van de Memorie van Toelichting: de VNR merkt op dat biomethaan onder dezelfde GNcodes valt als aardgas. De VNR raadt aan expliciet te bevestigen dat biomethaan buiten de scope van de nieuwe WKC-quotumplicht valt.

Op de opmerking van de VNR wordt niet ingegaan.

Zoals hierboven al aangegeven wordt het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht juridisch afgebakend door de definitie in het voorontwerp van decreet. Daarin wordt duidelijk bepaald dat leveringen van 100% biomethaan buiten het toepassingsgebied vallen.

- De VNR stelt voor om via een extra paragraaf in het nieuw artikel 7.1.15 Energiedecreet een grond te expliciteren voor het opvragen van het rijksregisternummer, het ondernemingsnummer of andere unieke identificatiegegevens. De VNR geeft aan dat idealiter een algemene rechtsgrond tot gebruik van identificatiegegevens in het kader van de taken en bevoegdheden van de VNR wordt ingeschreven in het VNR-decreet.

Artikel 7.1.15 wordt in de door de regulator gesuggereerde zin aangepast. Een algemene blanco-rechtsgrond botst echter met de vereisten van de AVG en van het gebruik van het rijksregisternummer, dat voldoende specifiek moet zijn.

- De VNR maakt in zijn advies enkele opmerkingen bij Figuren 19 en 20 uit de Memorie van Toelichting die de verwachte opbouw van de elektriciteits- en aardgasfactuur weergeven.

Hiervan wordt akte genomen.

Wat betreft de energieprijzen lijkt het realistischer om uit te gaan van de gemiddelde prijs tussen 2023 en 2025 (in plaats van de energieprijzen van het komende jaar, zoals in het advies van de VNR), aangezien de effecten van recente prijsfluctuaties van de energiegcomponent binnen de energiefactuur hierdoor meer afgevlakt worden.

Wat betreft de transmissienettarieven is het aan de CREG om over de noodzaak en kostenefficiëntie van de netontwikkeling te adviseren. Deze plannen worden vervolgens goedgekeurd door de federale minister van Energie. Eventuele positieve effecten op de marktprijzen van de interconnecties die Elia plant moeten hierbij ook in ogenschouw genomen worden. Initiatieven zoals EnergieGrip verzamelen data over toekomstige energiebehoeften en elektrificatieplannen van bedrijven. Op die manier kunnen netbeheerders beter anticiperen en gericht investeren in het energienet.

Wat betreft de kosten “ODV & toeslagen” bij elektriciteit, deze kunnen ook gecompenseerd worden indien de Vlaamse Regering daartoe beslist (binnen de randvoorwaarden van het staatssteunrecht). Artikel 8.4.1 in het Energiedecreet biedt daarvoor de rechtsgrond.

B. GEZAMENLIJK ADVIES VAN DE SERV EN DE MINARAAD

Het gezamenlijk advies van de SERV en de Minaraad werd op 31 augustus 2026 verkregen. Het advies gaat als bijlage 4. In hun advies maakten de SERV en de Minaraad de hierna volgende opmerkingen:

- De Raden noemen de Vlaamse energietaxshift een positieve stap en verwelkomen de voorgestelde hervormingen die de lasten op energie verschuiven van elektriciteit naar fossiele brandstoffen.

Hiervan wordt akte genomen.

- De Raden stellen dat de voorliggende hervormingen een stap zijn in de goede richting, maar niet zullen volstaan om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen voldoende te verlagen.

De geraamde prijsverhouding moet worden beoordeeld vanuit het perspectief van een investeringsbeslissing op lange termijn. Mede door de Vlaamse energietaxshift zakt de verwachte prijsverhouding van elektriciteit en aardgas in 2028 naar 3,2 en in 2030 naar 2,9.

Een recente CREG-studie stelt dat een prijsverhouding van 2,7 vereist is om efficiënte warmtepompen rendabel te maken bij een doorsnee warmtevraag. Bovendien varieert

de vereiste prijsverhouding van gebruiker tot gebruiker. Warmtepompen worden daardoor voor een deel van de woningen al bij een hogere prijsverhouding economisch aantrekkelijk. Voor stookolie ligt het omslagpunt bovendien gunstiger dan voor aardgas. De Vlaamse energietaxshift zorgt er dus voor dat warmtepompen voor steeds meer gebouwen de voordeligste oplossing worden, zowel wat de gebruikskosten als de totale eigendomskosten betreft. Een verbeterde prijsverhouding zal bovendien ook aanzetten tot het gebruik van meer hybride oplossingen, zoals het inschakelen van een airco voor verwarming in de tussenseizoenen i.p.v. enkel voor verkoeling in de zomer.

- De Raden pleiten voor een verdere verlaging van de prijsverhouding. Daarvoor wijst men onder meer op het beperken van de kosten voor elektriciteitsnetontwikkeling door meer geïntegreerde infrastructuurplanning en de aanpak van de schulden en financiële lasten bij Fluvius.

De extra kosten voor elektriciteitsnetontwikkeling situeren zich niet enkel bij de elektriciteitsdistributienetbeheerder (zie volgende alinea), maar vooral bij Elia. Een stijging van de transmissienettarieven wordt doorvertaald in hogere distributienettarieven op de elektriciteitsfactuur (zie het advies van de VNR, 2.1.3.1). Het is aan de CREG om over de noodzaak en kostenefficiëntie van deze netontwikkeling te adviseren. Deze plannen worden vervolgens goedgekeurd door de federale minister van Energie. Eventuele positieve effecten op de marktprijzen van de interconnecties die Elia plant dienen hierbij ook in ogenschouw genomen te worden.

Initiatieven zoals EnergieGrip verzamelen data over toekomstige energiebehoeften en elektrificatieplannen van bedrijven. Op die manier kunnen netbeheerders beter anticiperen en gericht investeren in het energienet.

Ook de schulden en financiële lasten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders worden van nabij opgevolgd. (zie verderop in de tekst). Ten slotte is het bewaken van kostenefficiëntie bij de uitbouw van het elektriciteitsdistributienet een opdracht van de Vlaamse Nutsregulator. De regulator beoordeelt de onderbouwing van de geplande netinvesteringen via de investeringsplannen van de distributienetbeheerder en bepaalt via de tariefmethodologie welke kosten via de nettarieven kunnen worden doorgerekend aan de netgebruikers.

- Daarnaast stellen de Raden voor om de resterende Vlaamse beleidskosten, ODV's en het historische WKC-overschot die via de nettarieven doorgerekend worden in de mate van het mogelijke uit de elektriciteitsfactuur te halen.

Hiervan wordt akte genomen.

Wat betreft de resterende Vlaamse beleidskosten: de Vlaamse energietaxshift verschuift de Vlaamse beleidskosten maximaal van elektriciteit naar fossiele verwarmingsbrandstoffen, binnen de juridische randvoorwaarden en binnen de context van budgetneutraliteit. In 2028 worden de kosten gerelateerd aan WKC's en REG-ODV's al verschoven van elektriciteit naar fossiele verwarmingsbrandstoffen. Vanaf 2030 zijn alle ODV-kosten die gepaard gaan met de opkoopplicht van DNB's voor groenestroomcertificaten (GSC's) weggenomen van de elektriciteitsfactuur door compensatie van de netbeheerder of door autonome daling. De enige relevante Vlaamse beleidskosten die dan nog overblijven in de elektriciteitsfactuur zijn de kosten voor de GSC-quotumverplichting. Deze kosten zijn niet gerelateerd aan fossiele verwarmingsbrandstoffen en kunnen dus niet verschoven worden naar de fossiele energiefactuur. In 2030 bedragen de GSC-quotumkosten voor een huishouden met standaardverbruik 34 euro/jaar (3% van de totale elektriciteitsfactuur).

Na 2028, en vooral vanaf 2030, komt er bovenop de impact van de Vlaamse energietaxshift een autonome daling van de ODV-kosten voor de opkoop van groenestroomcertificaten (GSC's) door DNB's en de doorrekening van de kosten van de GSC-quotumplicht door elektriciteitsleveranciers.

De afname van de elektriciteitsfactuur ten gevolge van de Vlaamse energietaxshift en de autonome daling van GSC-kosten is groter dan de stijging van fossiele kosten door de Vlaamse energietaxshift, zodat, bij ongewijzigd beleid, een bijkomende daling van de elektriciteitskosten kan worden voorzien.

Wat betreft de historische WKC-voorraad erkent de Vlaamse Regering het belang van een structurele oplossing voor de historische WKC-voorraad bij de elektriciteitsdistributienetbeheerders. Dat blijkt onder meer uit de beslissing van de Vlaamse Regering om in 2024 voor 25 miljoen euro en in 2025 voor 60 miljoen euro aan warmtekrachtcertificaten op te kopen. Een bijkomende opkoop van de historische voorraad, helpt een eventuele eenmalige verhoging van de elektriciteitsfactuur op basis van een gebeurlijke herwaardering van de stock warmtekrachtcertificaten bij de DNB's te vermijden, maar verlaagt de elektriciteitsfactuur echter niet of hoogstens zeer beperkt ten opzichte van de huidige factuur. Daardoor draagt een dergelijke maatregel niet in dezelfde mate en niet op hetzelfde moment bij aan de onmiddellijke verbetering van de prijsverhouding of aan de budgetneutraliteit van de energietaxshift voor gezinnen. De aanpak van de historische WKC-voorraad blijft daarom een afzonderlijk beleidsvraagstuk, dat naast de Vlaamse energietaxshift verder moet worden opgevolgd. Op dit moment wordt er enkel nog nieuwe WKC-steun toegekend voor installaties die draaien op biobrandstoffen, waardoor het aanbod van WKC's op termijn sowieso zal verminderen.

Het in te leveren WKC-quotum werd vanaf de inleverronde die eind oktober 2025 afliep ook verhoogd van 11,2 naar 14%, wat ervoor zorgt dat de vraag op de markt ook toeneemt.

Door beide effecten worden aanbod en vraag in de toekomst beter op elkaar afgestemd.

- De Raden geven aan: "Aangezien Vlaanderen niet over alle hefboomen beschikt moet ze daarnaast overleggen met de federale en Europese niveaus over aanvullende hervormingen die de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen verder structureel verbeteren."

Er wordt akte genomen van deze opmerking.

Het klopt dat er zich op federaal niveau nog hefboomen bevinden om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele verwarmingsbrandstoffen te verbeteren: de accijnzen en btw vormen namelijk een substantieel deel van de elektriciteitsfactuur. Het valt verder af te wachten of en wat het uiteindelijk netto-effect op de prijsverhouding zal zijn, wanneer de huidige verlaging van het btw-tarief op aardgas (naar 6%) moet worden stopgezet volgens de Europese verplichtingen. Dit moet volgens de btw-richtlijn uiterlijk tegen 1 januari 2030 gebeuren. Verder dringt de Vlaamse Regering via het VEKP er bij de Federale Regering op aan om een federale taxshift (accijnzen) te realiseren om de prijsverhouding elektriciteit-fossiel verder te verbeteren

Op Europees niveau wordt ETS2 ingevoerd vanaf 2028. Daarnaast is er een nieuw Europees wetgevend voorstel gelanceerd om netwerkkosten en belastingen op elektriciteit te verlagen (in het kader van Elektrificatie Actieplan).

Daarnaast voert Vlaanderen nog ander beleid om de defossilisering van het gebouwenpark en de productieprocessen te bewerkstelligen, zoals de Mijn VerbouwPremie, Mijn VerbouwLening, Mijn VerbouwBegeleiding, collectieve renovaties en het Sociaal Klimaatplan. Deze en vele andere klimaatmaatregelen van de Vlaamse Overheid worden toegelicht in het VEKP 2021-2030.

- De Raden stellen dat er geen garantie is dat de beleidsinitiatieven voor een gezonde prijsverhouding niet zullen worden tegengewerkt door dalende gasprijzen of duurdere elektriciteits(net)tarieven.

Het klopt dat de Vlaamse overheid niet op alle prijscomponenten van zowel de kost van elektriciteit als deze van fossiele brandstoffen impact heeft. De commodity prijzen worden grotendeels bepaald door de internationale of Europese energiemarkten, de distributienettarieven worden autonoom vastgesteld door de VNR en de tarieven voor de transmissie van elektriciteit en het transport van aardgas door de CREG. Conform het Vlaams regeerakkoord en binnen de juridische mogelijkheden (cf. supra) voorziet de Vlaamse energietaxshift in een maximale verschuiving van kosten van de elektriciteitsfactuur naar fossiele verbrandingsbrandstoffen. We vegen m.a.w. voor eigen deur en volgen de evolutie van de andere prijscomponenten uiteraard van nabij op.

- De Raden suggereren om mechanismen te overwegen die zorgen voor een meer stabiele prijsverhouding, zoals een automatisch adaptief systeem, een cliquetsysteem of een warmtepomptarief.

Aanpassingen aan de tariefmethodologie voor de gasdistributienetten (zoals het hier voorgestelde automatisch adaptief systeem en warmtepomptarief) vallen onder de autonome bevoegdheid van de VNR, die bovendien luidens decretale richtsnoeren over de kostenreflectiviteit van de nettarieven moet waken. Daarbij stelt zich de vraag of de voorgestelde aanpassingen kostenreflectief uitgevoerd zouden kunnen worden. Een warmtepomptarief is in het verleden al meerdere keren voorgesteld, maar werd niet meegenomen door de VNR met als voornaamste argument dat een dergelijk tarief niet technologie-neutraal zou zijn.

Een cliquetsysteem op de WKC-quotumplicht is zeer moeilijk te verwezenlijken. Niet in het minst omdat quotumperiodes op jaarbasis worden afgerekend, waardoor het instrument weinig wendbaar zou zijn. Daarnaast moet er ook bewaakt worden dat er afdoende vraag blijft naar WKC's. Het is namelijk niet de bedoeling dat de eerder vermelde WKC-stock onvoorzien verder zou aangroeien.

Naast de Europese marktstabiliteitsreserve (MSR) voor ETS2, heeft de Vlaamse regering n.a.v. de VEKP-discussies ook in een compensatiemechanisme voor energiekosten voorzien bij de introductie van ETS2: zo zullen de extra ETS2-inkomsten die onvoorzien worden gegenereerd door bvb. een hoger dan voorzien prijspeil, op hun beurt worden ingezet om de elektriciteitsprijs verder te verlagen.

- De Raden vragen dat de Vlaamse Regering zo snel mogelijk zorgt voor een gedifferentieerde impactanalyse voor zowel huishoudens als ondernemingen. De Raden stellen bovendien dat voor processen en/of sectoren waarvoor elektrificatie technisch of economisch nog niet realistisch is en voor kwetsbare huishoudens en huurders, moet worden onderzocht of bijkomende gerichte vrijstellingen, degressiviteit of een tijdelijk flankerend regime nodig zijn

Wat betreft de gedifferentieerde impactanalyse die gevraagd wordt door de Raden: de Memorie van Toelichting bevat reeds een uitgebreide en zeer granulaire impactanalyse voor zowel de residentiële, de niet-residentiële en de industriële sectoren.

Wat betreft het onderzoeken van gerichte vrijstellingen of degressiviteit: de Vlaamse energietaxshift houdt maximaal rekening met de techno-economische haalbaarheid van elektrificatie binnen de juridische randvoorwaarden van o.a. het gelijkheidsbeginsel en het Europese staatssteunrecht. Het toepassingsgebied houdt rekening met processen waarvoor defossilisering of elektrificatie (nog) niet techno-economisch haalbaar is. Zo zijn bij de hervorming van de WKC-quotumverplichting industriële processen met een temperatuur vanaf 1000° Celsius uitgesloten van het toepassingsgebied. Er wordt verwezen naar de Memorie van Toelichting voor een uitgebreide juridische en inhoudelijke verantwoording daaromtrent. Bovendien zijn er opnieuw degressieve vrijstellingspercentages van het WKC-quotum voorzien om te vermijden dat de energietaxshift onhaalbaar zou zijn voor grootverbruikers. Een eventuele vraag om bijkomende gerichte vrijstellingen en degressiviteit botst echter op de limieten van het Europese staatssteunrecht en/of het gelijkheidsbeginsel en gaat in tegen de juridische robuustheid en administratieve opvolgbaarheid van de Vlaamse energietaxshift.

Wat betreft het gericht flankerend beleid voor kwetsbare huishoudens en huurders: de Vlaamse overheid zet in op het ondersteunen van kwetsbare huishoudens in de energietransitie door middel van o.a. Mijn Verbouwpremie, -lening en -begeleiding, zowel als via collectieve renovaties, het Sociaal Klimaatplan en ander sociaal energiebeleid, zoals de minimale levering aardgas en elektriciteit, het verbod op afsluiting van elektriciteit en aardgas wegens betalingsmoeilijkheden tijdens de winter etc. .

Het beleidsveld wonen beschikt bovendien over een beleidsinstrument dat inzet op de energetische renovatie van huurwoningen: door het minimaal EPC-label moet een minimumlabel behaald worden om nog een woning te kunnen verhuren (in 2030 label D voor de rijwoningen en appartementen; label E voor open en halfopen woningen). Via de Mijn VerbouwPremie, de Mijn VerbouwLening en andere maatregelen worden verhuurders ondersteund bij energetische renovaties.

Tijdelijke, specifieke flankerende steunmaatregelen voor bedrijven zijn op hun beurt inhoudelijk en staatssteunrechtelijk complex en scheppen een mogelijke verwachting voor andere gelijkaardige situaties.

- De Raden vragen om na te gaan of de taxshift bevoegdheidsrechtelijk en regulatorisch robuust en uitvoerbaar is, en een toets aan de EU-regels inzake o.a. staatssteun uit te voeren.

In de Memorie van Toelichting bij het voorontwerpdecreet is reeds een grondige onderbouwing van de Vlaamse energietaxshift opgenomen op het vlak van bevoegdheidsrecht en praktische uitvoerbaarheid.

Voorafgaand aan de eerste principiële goedkeuring werd de Vlaamse energietaxshift voorgesteld aan de CREG, die geen significante aanpassingen voorstelde.

Ook de VNR werd reeds in een vroeg stadium betrokken en op 27 augustus 2026 werd het advies van de VNR m.b.t. voorliggend voorontwerpdecreet en -BVR ontvangen. Het advies van de VNR wordt besproken onder punt 2.A van voorliggende nota.

In de Memorie van Toelichting bij het voorontwerp van decreet is bovendien reeds een grondige toetsing van de Vlaamse energietaxshift opgenomen op het vlak van Europees recht (waaronder staatssteunregels). Deze toetsing werd mee ondersteund door externe juridische experts.

- De Raden vragen om de concrete en tarifaire gevolgen voor de werking van energieleveranciers in kaart te brengen.

Een overgangsbepaling voor reeds afgesloten contracten valt duidelijk buiten de bevoegdheid van de gewesten. Of kosten al dan niet mogen worden doorgerekend in de eindfactuur is een exclusieve federale bevoegdheid diti het Grondwettelijk Hof.

Een regelgevende oplossing voor dit probleem met betrekking tot aardgas moet zodoende door het federale niveau worden geboden.

Wat betreft de korte-termijn-contracten, kan men bij de leveranciers inderdaad wel al anticiperen om dit richting 2028 contractueel te ondervangen en die kosten te verrekenen in de energiegcomponent. Wat betreft de lange-termijn-contracten: bij de bespreking van het wetsontwerp “koopkracht energie” in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, verduidelijkte de federale minister van Consumentenzaken dat prijswijzigingen als gevolg van overheidsmaatregelen, zoals de verschuiving van de kosten van de openbardienstverplichtingen, nog steeds zullen kunnen worden doorgevoerd in aanpasbare vaste contracten.

Wat betreft lange-termijn-contracten bij bedrijven, worden meestal “*change of law*- en prijsherzieningsclausules” voorzien. Bij de GSC- en WKC-quotumplicht zijn er in het verleden al meerdere wijzigingen op een kortere termijn dan 3 jaar geweest. Dit is dus geen onbekend terrein.

- De Raden wijzen op de uitdaging die de WKC-quotumplicht kan vormen voor kleine leveranciers van bv. stookolie en propaan.

Het klopt dat de Vlaamse energietaxshift nieuwe administratieve verplichtingen introduceert voor leveranciers van bv. stookolie en propaan. In samenspraak tussen VEKA als beleidsvoorbereider en de VNR als uitvoerder, zal tijdig alle nodige informatie ter beschikking worden gesteld. Zoals hierboven reeds vermeld worden alle operationeel betrokken partijen ruim op voorhand voorbereid op de WKC-quotumplicht door te proefdraaien met een preliminaire rapporteringsverplichting. Bovendien kunnen de sectorfederaties kleine leveranciers helpen ondersteunen om zich rond de quotumplicht te organiseren.

Voor de identificatie en opvolging van de quotumplichtigen zal onder meer worden gebruik gemaakt van gegevens over houders van accijnsvergunningen bij de FOD Financiën. Alle leveranciers hebben een specifieke leveranciersvergunning voor accijnzen. Op die manier komen de leveranciers allemaal in beeld, ook de leveranciers die in andere gewesten gevestigd zijn of die vanuit het buitenland brandstoffen importeren. Op basis van handhaving door de VNR kan gebeurlijke fraude aan het licht worden gebracht. Op die manier kan er ook in overleg met de sector naar eventuele bijkomende fraudewerende maatregelen of versterkte handhaving worden gezocht.

- De Raden stellen ten slotte dat een verbeterde prijsverhouding ingebed moet zijn in een samenhangend beleidskader.

De Vlaamse energietaxshift is ingebed binnen het bredere Vlaamse energie- en klimaatbeleid. Bovenstaande aandachtspunten komen aan bod in andere beleidsplannen en -initiatieven die tijdens deze legislatuur al werden beslist of nog worden uitgewerkt, zoals het definitieve Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030, het VEKP 2031-2040, het Actieplan Warmtepompen, het behoud van de Mijn Verbouwpremie voor warmtepompen, etc.

Wat betreft netcongestie werd een ad-hocwerkgroep opgericht om de toenemende risico's op netcongestie in Vlaanderen gecoördineerd aan te pakken. De werkgroep fungeert als een beleids- en afstemmingsplatform waar de meest actuele vaststellingen rond netbeheer, aansluitingsproblematieken en congestierisico's worden besproken. Daarnaast wordt er gewerkt aan de verdere uitwerking en opvolging van beleidsmaatregelen zoals flexibele aansluitingsovereenkomsten, een kader voor de prioritering van vermogensaanvragen, financiële prikkels voor efficiënter netgebruik en andere maatregelen om de beschikbare netcapaciteit beter te benutten. De werkgroep bespreekt de beleidsopties uit de conceptnota netcongestie en zorgt ervoor dat deze binnen de verschillende betrokken bevoegdheden worden opgevolgd en vertaald naar concrete acties.

De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de kabinetten en administraties bevoegd voor Energie, Economie en Omgeving, meer bepaald VEKA, VLAIO en het Departement Omgeving, aangevuld met de elektriciteitsnetbeheerders Elia en Fluvius en de Vlaamse Nutsregulator (VNR).

C. ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTSCOMMISSIE VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS (VTC)

De Vlaamse Toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) gaf zijn advies **nr. 2026/075** op 8 september 2026. Het advies gaat als bijlage 5. In haar advies maakte de VTC de hierna volgende opmerkingen

- In het advies stelt de VTC dat het voorontwerpdecreet voldoende waarborgen biedt wat betreft de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen. De VTC is van oordeel dat de doeleinden van de regeling welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn, en dat er voldaan wordt aan het principe van minimale gegevensverwerking.

Hiervan wordt akte genomen.

- De VTC wijst op het feit dat er zal rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens naar een andere instantie of naar een externe overheid of naar een private organisatie of daarvoor een beraadslaging te vragen.

Hiervan wordt akte genomen.

- De VTC stelt in haar advies dat "Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt." De VTC is in haar advies van oordeel dat het aanbevolen is om het voorontwerpdecreet aan te vullen met de verplichting om die vermeldingen op te nemen, zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk

is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

Van deze opmerking wordt akte genomen maar op dit advies wordt niet ingegaan. In tegenstelling tot wat de VTC stelt, moeten de vermeldingen met betrekking tot rechten van betrokkenen en transparantie niet in de regelgeving worden opgenomen. Dit zijn immers verplichtingen die rechtstreeks voortvloeien uit de AVG en die zodoende rechtstreekse werking hebben, en waaraan de verwerker of de verwerkingsverantwoordelijke op grond van de verordening ten alle tijden moet voldoen.

- De VTC vraagt voorts om de memorie aan te vullen met de rechtvaardigingsgrond voor artikel 22 en de taak van algemeen belang nader te omschrijven alsook om de bewaartermijn van artikel 22 te verantwoorden in de memorie.

Hieraan wordt gevolg gegeven:

- Artikel 22 (thans 23 geworden) van het voorontwerpdecreet betreft de gegevensverwerking bij de inning van de Vlaamse energieheffing. Deze dossierbehandeling, en de daaraan gekoppelde gegevensverwerking door de distributienetbeheerders, de toezichthouders en de VLABEL is om evidente redenen noodzakelijk om de correcte inning van de heffing te kunnen verzekeren en is zodoende gerechtvaardigd als een taak van algemeen belang zoals bedoeld in artikel 6, lid 1, e), van de AVG. Dit zal zo in de memorie worden verduidelijkt.
- De persoonsgegevens worden volgens artikel 22 (thans 23 geworden) van het voorontwerpdecreet met betrekking tot de heffingen niet langer bewaard dan nodig is voor de doeleinden waarvoor ze worden verwerkt, met een maximale bewaartermijn van één jaar na de verjaring van alle vorderingen over de heffingen, vermeld in artikel 14.1.1 en 14.1/1.1.

Het Energiedecreet van 8 mei 2009 bevatte echter noch voor de bestaande heffing op afnamepunten van elektriciteit, noch voor de nieuwe heffing op afnamepunten van aardgas een expliciete verjaringstermijn. Er wordt thans voorgesteld om de verjaringsregels uit titel 3, hoofdstuk 14 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit expliciet ook op de twee Vlaamse energieheffingen op afnamepunten van toepassing te verklaren, waardoor er duidelijkheid zal zijn dat de gegevens (tenzij stuiting of schorsing) maximaal zes jaar (5 jarige verjaringstermijn + 1 jaar) zullen mogen worden bewaard. Deze termijn is noodzakelijk om de goede inning van de heffingen te kunnen garanderen. Als deze gegevens echter reeds vroeger niet meer noodzakelijk zijn, dan wordt de bewaartermijn automatisch verkort tot de periode die noodzakelijk was voor de doeleinden waarvoor ze worden verwerkt, namelijk de inning.

3. AANPASSINGEN AAN HET VOORONTWERPDECREET

Aan het voorontwerpdecreet werden de volgende aanpassingen doorgevoerd:

- Artikel 4, 6° t.e.m. 8°: naar aanleiding van het advies van de VNR wordt het ontworpen artikel 7.1.7, §3, eerste en tweede lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 geherformuleerd.
- Artikel 5: aan het ontworpen artikel 7.1.11, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- naar aanleiding van het advies van de VNR wordt in het ontworpen artikel 7.1.11, §1, tweede lid, 1° van het Energiedecreet van 8 mei 2009 gespecificeerd dat het om een “een gesloten distributienet *van aardgas*” gaat.
 - in het ontworpen artikel 7.1.11, §2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt de formulestructuur iets logischer herschikt. Dit betreft een aanpassing zonder inhoudelijke implicaties.
- Artikel 8: naar aanleiding van de vraag van de VNR wordt in het ontworpen artikel 7.1.15 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 gespecificeerd dat de Vlaamse Nutsregulator in het kader van de verplichtingen die opgelegd zijn in artikel 7.1.11 en 7.1.15 het ondernemingsnummer, het rijksregisternummer, het vreemdelingennummer of andere unieke identificatiegegevens kan opvragen en gebruiken voor zover dit noodzakelijk is voor de eenduidige identificatie van rechtspersonen, natuurlijke personen of van natuurlijke personen die namens een rechtspersoon handelen.
 - Er wordt een nieuw artikel 22 ingevoegd, dat het opgeheven artikel 14.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 herstelt. Er wordt in dit kader geëxpliciteerd dat de heffing op de afnamepunten van elektriciteit en de heffing op de afnamepunten van aardgas, verjaren conform de algemene regels daaromtrent uit titel 3, hoofdstuk 14 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit (VCF). Dit betekent dat, tenzij er stuiting (art. 3.14.2.0.1 VCF) of schorsing (art. 3.14.3.0.1 tot en met art. 3.14.3.0.3 VCF) zou geschieden, de heffingen conform artikel 3.14.1.0.1 van de VCF standaard verjaren na verloop van vijf jaar vanaf de datum waarop ze betaald moeten zijn.
 - Gelet op de voormelde aanpassingen wordt het voorontwerp van decreet vernummerd.

4. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het voorontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de begroting van de Vlaamse overheid.

B. ESR-TOETS

Er werden aan het voorontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de ESR-toets.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het voorontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden aan het voorontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op ontvangsten, personeel, werking, investeringen of schulden van lokale en provinciale besturen.

5. VERDER TRAJECT

Na de tweede principiële goedkeuring zal het voorontwerp van decreet voor advies worden voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State. Na de definitieve goedkeuring volgt de parlementaire behandeling.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft een Vlaamse energietaxshift van elektriciteit naar fossiele energiebronnen en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE

LIJST VAN BIJLAGEN

Bij deze Nota aan de Vlaamse Regering gaan volgende bijlagen:

- Bijlage 1 - Voorontwerp van Decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft een Vlaamse energietaxshift van elektriciteit naar fossiele energiebronnen
- Bijlage 2 - Memorie van Toelichting, inclusief:
 - Bijlage I – Afbakening fossiele verwarmingsbrandstoffen op basis van de codes en omschrijvingen uit de accijnswetgeving
 - Bijlage II – Definitie van energieproducten volgens de Programmawet van 27 december 2004 - Hoofdstuk XVIII - De belasting van energieproducten en elektriciteit
 - Bijlage III – Overzicht budgettaire impact
- Bijlage 3 - Advies van de Vlaamse Nutsregulator
- Bijlage 4 - Advies van de SERV en de Minaraad
- Bijlage 5 - Advies van de Vlaamse Toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens